

ЧУДОМИР СЕЛО ОСЕТЕНОВО

chitanka.info

Според легендата жителите на старото Доймушларе са преселници от Кючуккьой, някогашно селище в полите на Средна гора, на един и половина км югозападно от с. Александрово, по Кабандере. Кючуккьой, изглежда, е било чисто турско селище, което може би поради близостта си до горите е намерило за удобно да се изсели оттам. Тогава една част от жителите му заселват Александрово, друга — Кючукоба (Борисово) и трета се настанили тук, в сегашното Осетеново. Старото име на селото е Доймушларе, но някои по-будни турци не са съгласни с българския му превод, който произлиза от доймуш — осетен, — защото на надписа върху мраморната плоча над вратите на джамията, който е от 1237 г.^[1] (около 117-годишен), селото е записано Доймушларе, от доймуш — наситен. В подкрепа на горното може да се цитира и следното игрословие: „Орозлар емишлер доймушлар“ (Петлите ядоха и се наситиха), което турците обичали някога да употребяват, служейки си с имената на познатите наши три села Орозово, Емишлери и Доймушларе. Та Осетеново ли трябва да бъде, или Наситеново, филолозите ще го оправят, всеки случай в днешното си състояние селото е доста наситено откъм храна, винце и ракия, а усеща, както всички наши села, голяма нужда от пари, за да довърши училището си и водопровода, да насипе единствената си невъобразимо кална улица и пр., и пр. Осетеново е граничен страж на западната част на околията ни и лежи в ъгъла, където се сключват Караджадак с Коджа балкан. Тази страшна естествена крепост в далечното минало е била подсилена с безброй калета, градища и кули, като почнеш от тия при устието на Тъжа, голямата крепост на Кале дереси, северозападно от Борисово, Калоферската кула, тази, южно от селото, в местността „Беджа“, и свършиш с яката твърдина, кацнала на върха на Сиврият (Висок) между Александрово и Турия, която и сега още продължава да служи за приют на твърде остарелия вече Змей Горянин.

На северозапад пък е тайнственото царство на дръзкия Калифер войвода, основателя на Калофер, през което дълги години турчин е можел да мине само ако си разкове коня, и то само да мине — без право на нощуване.

Дълго време след падането на Тракия в този ъгъл на околията ни, заключени в яките крепости, са се държали жилавите българи, бранейки със сетни усилия малкото късче останала своя земя, и

задавали черни грижи на турците. В един документ от 766 турска година, намерен в с. Чекирге до Бруса, където е гробът на Мурада I, одринският бейлербей докладва на султана какво, че всичко в неговите земи вървяло добре, само едно било лошо. В горното течение на Тунджа, за което и по-рано било писано, напоследък станали за почуда работи. Толкоз много и храбри войници и верни вождове били пращани против крепостите там, но нито един от тях не се върнал да обади какво е станало там; дали всички са избити, или са се присъединили към врага; затова военният съвет решил засега никакъв нов поход да се не предприема против казаните крепости, докле не се получи от Стамбул свещена височайша заповед, и тогаз с още по-голяма сила да бъдат нападнати казаните непристъпни места, да бъдат разрушени всички калета и да бъде пресечено външното съобщение. Само тогаз щяло да бъде разрушено това българско сборно и непристъпно място в коритото на дългата река (виж Н. Начов. Из ръкописите на Еня Кърпачов, стр. 17).

Във втори подобен документ из същата книга се казва, че българите от казаните крепости са правели нощни набези в селата из равнината по Тунджа, като са задигали храни и добитък, и пак са се прибирали в калетата си. Колко време са се държали шепата упорити борци из крепостите по горното течение на Тунджа, дали са били сразени още в първите години след падането на Стара Загора и Пловдив, или с титанически усилия са се борили до загиването на Търново, падайки като негови аванпостове, това историята още не ни е казала. Ясно е обаче, че тогава, когато нашата долина е била почервеняла вече от турци, тук-там по планинските зъбери останки от разбитите ни армии из Югоизточна Тракия са се държали още крепко.

По-късно вече, когато цялата западна половина на долината ни е била заселена с турци-колонисти, естествено е, че доймушларските турци не са „стрували хас“ от гяурското гнездо, каквото е представлявал Калофер, и често са избухвали свади за паши, мери и ливади. Но и калоферци не са се давали лесно. Потомци на стари борци и чрез голямата си емиграция в Цариград, която пък е била в добри връзки с големците, те са подигали големи давии с доймушларци за гранични линии и пр., та е ставало нужда пловдивският съд да идва в Калофер и да ги разправя. Разпрата им и досега не е затихнала. Даже в деня, когато им бях на гости, няколко

калоферски пъдари и горски бяха дошли да освобождават задържания от осетеновци калоферски добитък като отговор на задържан техен пък от калоферци. Вечните вражди — междухорски, междусъседски, междуселски, междуградски и международни, — които и треста Общества на народите не ще оправят, докато по света се разхожда свободно безсмъртната лакомия човешка.

Осетеново сега има 230 къщи, от които само 55 са български. Българите са преселници предимно от карловските села Войнягово, Дъбене, Куфаларе, Долно Омарабае, Мантешлии, Догаджии, Маджаре, Михилци и Баня, но има и от Пловдивско (Демирджилери), Троянско (Видима) и няколко калоферски семейства. След Освобождението цялото село заедно с Борисово са били развалени и материалите са послужили за възобновяването на изгорелия Калофер.

Като най-стар турски род, преселен от някогашното село Кючуккьой, е този на Коджа Мехмедоолу Амед. Кметът на селото заедно с девет съветници са турци, а само трима от съвета са българи. В околията ни само средноизворският и осетеновският кмет са турци. Българите, както му е редът, воюват помежду си и са несговорчиви, а турците, както е навред, почти са вечни кокюматчии и бидейки винаги с властта, печелят облаги за себе си.

В Осетеново се намира може би най-лошото училище в околията ни, но веднага трябва да добавя, че е започнато ново здание, и длъжност е на тия, от които зависи, да подпомогнат усилията на селото да го довърши. Под вещата ръка на учителя Н. Нанев се развива добре кооперацията им „Тунджа“, брояща 80 членове, заедно с потребителен магазин. Селото има в Средна гора 12 000 декара гора и около 850 декара мера. Тук-там из улиците се търкалят водопроводни тръби. И тук, както и в други наши села, водоснабдяването е започнало и по липса на средства е спряло по средата.

В южния край на Осетеново, непосредствено до Тунджа, са напрострели пъстроцветните си „чеизи“ около 50 семейства цигани. Близостта, види се, на големите околни села и самия Калофер ги е накарало да изберат за своя операционна база Осетеново.

Българите тук са дошли късно. Първите български къщи в Осетеново са построени през 1903 година.

Край самото село минава Тунджа и пои градините им или по-право поила ги е някога може би, защото сега поради кризата (в

умовете) тя почти е пресъхнала, и просто да те е срам да речеш, че това е някогашната възхвалявана още от римляните легендарната Топзия.

(Публикуван във в. „Казанлъшка искра“, IX, бр. 198 от 15.X.1932 г.)

---

[1] Става дума за 1237 турска година. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.